

21.4.2020

EOAK/1764/2019

**Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Maija Sakslin**

**Esittelijä: Vanhempi oikeusasiamiehensihteeri Kaisu Lehtikangas**

### **Ennalta ilmoittamaton tarkastus Mariakoti 19.3.2019**

**Aika:** 19.3.2019

**Paikka:** Mariakoti  
Maariantie 18, 10420 Pohjankuru

**Läsnä:** Oikeusasiamiehen kansliasta:  
Apulaisoikeusasiamies Maija Sakslin  
Notaari Kaisu Lehtikangas

Maria-kodista:  
Asumisyksikön päällikkö ---  
4 lähihoitajaa

### **1 TARKASTUKSEN TOIMITTAMISESTA**

Eduskunnan apulaisoikeusasiamies Maija Sakslin kertoi lyhyesti apulaisoikeusasiamiehen tehtävistä.

Perustuslain 109 §:n 1 momentin nojalla oikeusasiamies valvoo, että tuomioistuimet ja muut viranomaiset ja virkamiehet noudattavat lakia ja täyttävät velvollisuutensa. Lisäksi hänen valvontaansa kuuluvat muutkin, jotka hoitavat julkista tehtävää. Oikeusasiamies seuraa erityisesti, että hyvä hallinto sekä perus- ja ihmisoikeudet toteutuvat.

Eduskunnan oikeusasiamiehestä annetun lain 5 §:n mukaan oikeusasiamies toimittaa tarpeen mukaan tarkastuksia perehtyäksään laillisuusvalvontaansa kuuluviin asioihin. Erityisesti hänen on toimitettava tarkastuksia vankiloissa ja muissa suljetuissa laitoksissa valvoakseen niihin sijoitettujen henkilöiden kohtelua.

Tarkastuksen yhteydessä oikeusasiamiehellä ja hänen määräämällään eduskunnan oikeusasiamiehen kanslian virkamiehellä on oikeus päästä valvottavan kaikkiin tiloihin ja tietojärjestelmiin sekä oikeus keskustella luottamuksellisesti tarkastuskohteen henkilökunnan sekä siellä palvelevien tai sinne sijoitettujen henkilöiden kanssa.

Vanhuksille ympärivuorokautista palveluasumista tarjoavissa yksiköissä halutaan selvittää vanhusten saaman hoidon ja hoidon ihmisarvoa kunnioittavaa luonnetta, ja sitä, että kunnat huolehtivat myös heikommassa asemassa olevien kuntalaisten perustuslain 19 §:n mukaisesta oikeudesta sosiaaliturvaan ja huolenpitoon. Vielä kerrottiin, että eduskunnan oikeusasiamies on

nimetty YK:n epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen vastaisen yleissopimuksen valinnaisen pöytäkirjan tarkoittamaksi kansalliseksi valvontaelimeksi. Tässä ominaisuudessa oikeusasiamies tekee tarkastuksia kaikkiin niihin paikkoihin, joissa voidaan kohdistaa rajoitteita. Uusi tehtävä mahdollistaa esimerkiksi ulkopuolisten asiantuntijoiden käyttämisen tarkastuksilla.

YK:n vammaisyleissopimuksen ratifioinnin myötä (10.6.2016) eduskunnan oikeusasiamiehestä on tullut osa yleissopimuksen 33 artiklan 2 kohdan mukaista rakennetta, jonka tehtävänä on edistää, suojella ja seurata vammaisten henkilöiden oikeuksien toteutumista. Tämän vuoksi oikeusasiamies kiinnittää tarkastuksilla erityistä huomiota vammaisten henkilöiden itsemääräämisoikeuden toteutumiseen, rajoitustoimenpiteiden käyttöön, osallistumisen mahdollisuuksiin sekä toimitilojen esteettömyyteen ja saavutettavuuteen liittyviin seikkoihin. Vammaisyleissopimuksen piiriin voidaan katsoa kuuluvan muun muassa muistisairaant henkilöt.

Oikeusasiamiehestä annetun lain 1 a luvun 11 h §:n mukaan kansalliselle valvontaelimelle tietoja antaneelle ei saa määrätä rangaistusta tai muuta seuraamusta tietojen antamisen perusteella.

Tarkastus tehtiin ennalta ilmoittamatta.

Tarkastuksen tarkoituksena oli tutustua Raaseporin kaupungin ylläpitämän vanhainkodin tarjoaman hoivan ja hoidon sisältöön ja laatuun.

## **2 SAATU SELVITYS JA ASIAKIRJA-AINEISTO**

Tarkastuskäynnin jälkeen apulaisoikeusasiamiehelle toimitettiin seuraavat asiakirjat:

- omavalvontasuunnitelma
- kolme viimeisintä tapahtumailmoitusta
- neljän asukkaan hoitosuunnitelmat
- neljän asukkaan asiakasasiakirjat, joista ilmenee rajoitustoimenpiteet
- viiden asukkaan hoito- ja palvelusuunnitelmat viimeisen vuoden ajalta
- lääkärien merkinnät viiden vuoden ajalta

Tämän pöytäkirjan luonnos lähetettiin Mariakotiin kommentoitavaksi. Asumisyksikön päällikkö -- antoi 4.2.2020 kommentit, joita on huomioitu tekstissä tai kirjattu tähän pöytäkirjaan erikseen. Tarkastuksen jälkeen 27.2.2020 Raaseporin sosiaali- ja terveystoimintajohtaja lähetti selvityksen siitä, miten kaupunki valvoo Mariakodin toimintaa.

## **3 HAVAINNOT TARKASTUSKOHTEESTA**

### **3.1. Tarkastuskäynnin aikana käydyt keskustelut**

Tarkastuskäynnin aluksi työvuorossa olleet työntekijät kertoivat Mariakodin toiminnasta, tiloista, asukkaista ja henkilökunnasta ja vastasivat heille esitettyihin kysymyksiin. Tarkastuksella keskusteltiin myös toimintayksikön päällikön kanssa.

### **3.2 Kuvaus yksiköstä**

Vanhuspalvelulain 22 §:n mukaan palvelutuottajan on huolehdittava siitä, että iäkkäiden henkilöiden käytössä olevat palveluntuottajan toimitilat ovat riittävät, turvalliset, esteettömät, kodikkaat sekä muutoinkin olosuhteistaan sopivat heidän tarpeisiin nähden.

Mariakoti on 29 paikkainen laitoshoidon toimintayksikkö Pohjassa. Tarkastushetkellä yksikön kaikki paikat olivat täynnä. Toimintayksikön tilat ovat yhdessä tasossa ja yksikössä on kaksi osastoa. Asukkaat pääsevät kulkemaan vapaasti osastolta toiselle. Ulko-ovi lukitaan päivittäin klo 17.00 ja avataan klo 5.00. Sisältä pääsee ulos avaamalla sähköinen lukitus manuaalisesti.

Toimintayksikössä on 11 kahdenhengen huonetta ja 7 yhden hengen huonetta. Yhden hengen huoneissa on oma kylpyhuone. Jokaisessa huoneessa on oma kylpyhuone. Kahdessa vierekkäisessä kahden hengen huoneessa on yksi yhteinen kylpyhuone ja kahdeksassa kahdenhengen huoneessa on oma kylpyhuone. Kahden hengen huoneissa on käytössä sermit. Pariskunnille pyritään järjestämään yhteinen huone. Toimintayksikössä on yhteistiloja asukkaille. Lisäksi rakennuksessa on iso ruokasali, jossa voidaan järjestää erilaisia juhlia. Asukkailla on käytössä hälyttimet, joista hälytys menee kansliaan ja molempien osastojen käytäville sekä kellarikerroksen vaatehuollon tilan käytävään.

Tarkastuksen aikana useita asukkaita istui pyörätuolissa yksikön yhteisissä tiloissa pöydän ympärillä. Osa asukkaista oli omissa huoneissaan.

### 3.3 Terveysthuollon järjestäminen

Perustuslain 19 §:n 1 momentissa on turvattu jokaiselle oikeus ihmisarvoisen elämän kannalta välttämättömään toimeentuloon ja huolenpitoon. Perustuslain 19 §:n 3 momentin mukaan julkisen vallan on turvattava, sen mukaan kuin lailla tarkemmin säädetään, jokaiselle riittävät sosiaali- ja terveysthuollot.

Sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (sosiaalihuollon asiakaslaki, 785/1992) 4 §:n 1 ja 2 momentin mukaan asiakkaalla on oikeus saada sosiaalihuollon toteuttajalta laadultaan hyvää sosiaalihuoltoa ja kohtelua ilman syrjintää. Vanhuspalvelulain 19 §:n mukaan iäkkäälle henkilölle tarjottavien sosiaali- ja terveysthuollot on oltava laadukkaita ja niiden on turvattava hänelle hyvä hoito ja huolenpito.

Vanhuspalvelulain 14 §:n 2 momentin mukaan pitkäaikaista hoitoa ja huolenpitoa turvaavat sosiaali- ja terveysthuollot on toteutettava niin, että iäkäs henkilö voi kokea elämänsä turvalliseksi, merkitykselliseksi ja arvokkaaksi ja että hän voi ylläpitää sosiaalista vuorovaikutusta ja osallistua mielekkääseen, hyvinvointia, terveyttä ja toimintakykyä edistävään ja ylläpitävään toimintaan. Saman lain 13 §:n 2 momentin mukaan palvelut on toteutettava niin, että ne tukevat iäkkään henkilön hyvinvointia, terveyttä, toimintakykyä, itsenäistä suoriutumista ja osallisuutta. Muun palvelutarpeen ennalta ehkäisemiseksi on kiinnitettävä erityistä huomiota kuntoutumista edistävään ja kotiin annettaviin palveluihin.

Työntekijöiden kanssa käytyjen keskustelujen mukaan lääkäripalveluista vastaa yksityinen Pihlajalinna. Toimintayksikölle on nimetty vastuulääkäri, joka käy paikalla toimintayksikössä kolmen kuukauden välein. Lääkäriin saa muutoin kiinni tarvittaessa puhelimitse. Keskustelun mukaan lääkäri tapaa kaikki asiakkaat.

Kiireettömässä tapauksessa asukkaan asiasta otetaan yhteyttä Pihlajalinnan lääkäriin tai takapäivystäjään ja arvio pitääkö asukas lähettää sairaalaan kiireellisesti tai kiireettömästi. Kiireellisessä tapauksessa voidaan soittaa ambulanssi paikalle.

Hammashoidosta työntekijät totesivat, että suuhygienisti käy paikalla silloin tällöin. Omavalvontasuunnitelman mukaan suuhygienisti käy paikalla kerran vuodessa tai tarvittaessa.

Keskustelussa työntekijöiden kanssa he toivat esille huolensa asukkaiden lääkityksestä ja erityisesti alilääkityksestä.

Keskustelun perusteella apulaisoikeusasiamies pyysi Mariakodista viiden asukkaan hoito- ja palvelusuunnitelmat viimeisen vuoden ajalta sekä lääkärien merkinnät viiden vuoden ajalta.

Oikeusasiamiehen kanslian käyttämä asiantuntijalääkäri arvioi saamiensa potilaspaperien perusteella lääkäripalvelujen saatavuutta, potilaiden lääkitystä, kipulääkkeiden käyttöä, hoitolinjauksen päätöstentekoa, rajoitteiden käyttöä, potilaiden saamaa kuntoutusta ja yleensä kohtelua hoitoyksikössä.

Asiantuntijalääkäriin arvion mukaan lääkäripalveluiden saatavuudessa ei ollut moitittavaa ja potilaat saivat tarkoituksenmukaisen ja asiallisen hoidon. Lääkemuutokset ja niiden perusteet oli kirjattu selkeästi ja potilaita ei hänen mukaansa ali- tai yllilääkitty.

### 3.4 Saattohoidon ja palliatiivisen hoidon asianmukainen toteutuminen

Suomen perustuslaki edellyttää, että julkisen vallan on turvattava, sen mukaan kuin lailla tarkemmin säädetään, jokaiselle riittävät sosiaali- ja terveyspalvelut.

STM:n Palliatiivisen hoidon ja saattohoidon järjestämistä koskevan suosituksen (2017:44) mukaan saattohoitosuosituksissa korostuu kuolevan ihmisen ja potilaan ihmisarvo, inhimillisyys ja itsemääräämisoikeus. Palliatiivisen hoidon (oireenmukaisen hoidon) ja saattohoidon päämääränä on lievittää kipua ja muuta fyysistä, psyykkistä, sosiaalista ja henkistä kärsimystä sekä tarjota mahdollisimman hyvä elämänlaatu potilaalle ja hänen läheisilleen. Valmius palliatiivisen hoidon ja saattohoidon antamiseen on oltava kaikkina vuorokauden aikoina. Palliatiivisen hoidon ja saattohoidon antaminen perustuu hyvissä ajoin tehtyyn ennakoivaan hoitosuunnitelmaan ja saattohoitopäätökseen. Hoitosuunnitelma voi tähdätä hoitoon kotona kuolemaan saakka ja tarvittaessa joustavaan siirtymiseen ennalta sovittuun saattohoitoyksikköön potilaan ja/tai läheisten niin toivoessa.

Omavalvontasuunnitelman mukaan Mariakodissa voidaan asua elämän loppuun saakka ja tavoitteena on välttää tarpeettomia muuttoa. Mariakodissa toteutetaan saattohoitoa, jonka järjestämisestä tekee päätöksen lääkäri. Työntekijöiden mukaan saattohoitotilanteessa ei ole mahdollista saada lisää henkilökuntaa.

### 3.5 Itsemääräämisoikeuden toteutuminen

Perustuslain 7 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus elämään sekä henkilökohtaiseen vapauteen, koskemattomuuteen ja turvallisuuteen.

Sosiaalihuollon asiakaslain 8 §:n 1 momentin mukaan sosiaalihuoltoa toteutettaessa on ensisijaisesti otettava huomioon asiakkaan toivomukset ja mielipide ja muutoinkin kunnioitettava hänen itsemääräämisoikeuttaan.

Rajoitustoimenpiteestä on kysymys silloin, kun toimenpiteellä puututaan vanhuksen perusoikeuksiin, kuten liikkumisvapauteen ja itsemääräämisoikeuteen. Perusoikeuden rajoittamisen perusteiden tulee olla hyväksyttäviä ja rajoituksen tulee olla painavan tarpeen vaatima. Rajoitusten on oltava suhteellisuusvaatimuksen mukaisia. Tämä tarkoittaa, että rajoitusten tulee olla välttämättömiä hyväksyttävän tarkoituksen saavuttamiseksi. Perusoikeuden rajoitus on sallittu ainoastaan, jos tavoite ei ole saavutettavissa perusoikeuteen vähemmän puuttuvien keinoin. Rajoitus ei saa mennä pidemmälle kuin on välttämätöntä. Perusoikeuksia rajoitettaessa on myös huolehdittava riittävästä oikeusturvajärjestelyistä. Perusoikeuksen ja ihmisoikeuksien rajoittaminen on sallittua vain, jos rajoittaminen perustuu lakiin, joka on riittävän täsmällinen ja sisältää asianmukaiset oikeussuojakeinot.

Vanhustenhuollon laitoksessa asuvien asiakkaiden liikkumisvapauden, itsemääräämisoikeuden ja muiden perusoikeuksien rajoittamisesta ei ole lainsäädäntöä.

Laillisuusvalvonnassa on vakiintuneesti katsottu, että asukkaan vapauden rajoittaminen on sallittua vain lääkärin päätöksen perusteella. Lääkärin tulee myös seurata, ettei rajoitteita käytetä enempää eikä pidempään kuin on välttämätöntä. Rajoitteen voi ottaa käyttöön vain, jos muuta vaihtoehtoista vähemmän oikeuksia rajoittavaa keinoa ei ole. Rajoitteiden käyttö on lopetettava välittömästi, kun niiden käyttäminen ei enää ole välttämätöntä. Rajoitteiden käyttämisestä tulee keskustella ennen niiden käyttöönottamista henkilön itsensä ja hänen omaistensa tai muiden läheistensä kanssa. Rajoittaminen ei voi perustua yksinomaan omaisen tai läheisen suostumukseen.

Työntekijöiden mukaan Mariakodissa on käytössä haaravyö ja sängynlaidat sekä yhdellä asukkaalla liivi yöaikaan. Omavalvontasuunnitelman mukaan lääkäri tekee päätöksen rajoitteiden käytöstä ja kirjaa Acute-potilastietojärjestelmään, josta hoitaja kopioi luvan Pegasosjärjestelmään.

### 3.6 Oikeus yksityisyyteen

Oikeusasiamiehen kanslian erityisenä tarkastusteemana vuona 2019 on oikeus yksityisyyteen. Tämän vuoksi tarkastuksilla kiinnitetään erityisesti huomiota myös siihen, että miten tarkastuskohteessa huomioidaan henkilön yksityisyys ja toimitaan niin, että muun muassa toimintavoissa ja kohtelussa yksityisyys toteutuu paremmin.

Perustuslain 10 §:n 1 momentin mukaan jokaisen yksityiselämä, kunnia ja kotirauha on turvattu.

Toimintayksikön huoneista suurin osa on kahdenhengen huoneita. Omavalvontasuunnitelman mukaan huone voidaan kahdeksi erilliseksi tilaksi sermillä.

### 3.7 Henkilökunta

Vanhuspalvelulain 20 §:n mukaan toimintayksikössä on oltava henkilöstö, jonka määrä, koulutus ja tehtävä rakenne vastaavat toimintayksikön palveluja saavien iäkkäiden henkilöiden määrää ja heidän toimintakykynsä edellyttämää palvelun tarvetta ja joka turvaa heille laadukkaat palvelut. Jos toimintayksikön tiloissa hoidettavana olevan iäkkään henkilön toimintakyky on

alentunut siten, että hän tarvitsee huolenpitoa vuorokaudenajasta riippumatta, toimintayksikössä on oltava riittävästi henkilöstöä kaikkina vuorokauden aikoina.

Omavalvontasuunnitelman mukaan Mariakodissa työskentelee 2 sairaanhoitajaa, 18 lähihoitajaa ja kolme hoitoapulaista, joista kaksi osallistuu hoitotyöhön.

Työntekijöiden mukaan aamussa on yksi sairaanhoitaja, 6 lähihoitajaa ja kaksi hoitoapulaista. Illassa kolme lähihoitajaa ja yössä kaksi. Sairaanhoitajat työskentelevät pääsääntöisesti arkisin klo 7–15.00 välisenä aikana. Arkisin siivouksesta huolehtii hoitoapulainen ja muina päivinä hoitohenkilökunta vastaa siistimisestä.

### 3.6 Omavalvontasuunnitelma

Vanhuspalvelulain 23 §:n 1 momentin mukaan toimintayksikön johtajan on huolehdittava, että toimintayksikössä järjestetään omavalvonta palvelujen laadun, turvallisuuden ja asianmukaisuuden varmistamiseksi. Omavalvontaa varten on laadittava omavalvontasuunnitelma, joka on pidettävä julkisesti nähtävänä. Suunnitelman toteutumista on seurattava ja palveluja kehitettävä toimintayksikön palveluja saavilta iäkkäiltä henkilöiltä, heidän omaisiltaan ja läheisiltään sekä toimintayksikön henkilöstöltä säännöllisesti kerättävän palautteen perusteella.

Valviran omavalvontaa koskevan määräyksen (1/2014) mukaan omavalvontasuunnitelma tulee päivittää, kun toiminnassa tapahtuu palvelun laatuun ja asiakasturvallisuuteen liittyviä muutoksia. Toimintayksikkökohtainen ajan tasalla oleva omavalvontasuunnitelma on pidettävä yksikössä julkisesti nähtävänä siten, että asiakkaat, omaiset ja yksikön omavalvonnasta kiinnostuneet voivat tutustua siihen ilman erillistä pyyntöä.

Mariakodin omavalvontasuunnitelma ei ennen tarkastuskäyntiä ollut saatavana internetissä. Toimintayksikön omavalvontasuunnitelmaa säilytettiin tarkastushetkellä perehdytysmapissa, josta se on kaikkien saavutettavissa. Apulaisoikeusasiamiehelle toimitetussa omavalvontasuunnitelmassa ei ollut päivämäärää.

## 4 Apulaisoikeusasiamiehen arviot ja toimenpiteet

### 4.1. Terveysthuollon järjestäminen

Apulaisoikeusasiamies kiinnitti huomiota siihen, että hänelle toimitetuissa hoitosuunnitelmissa ei ollut mitään mainintoja asukkaiden suun ja hampaiden hoidon tarpeesta tai edes siitä onko asukkaalla omat vai tekohampaat. Päivittäiskirjauksissa näkyi muutamia mainintoja hampaiden pesusta.

Apulaisoikeusasiamies toteaa, että suun ja hampaiden terveydellä on suuri merkitys iäkkään henkilön hyvinvointiin ja yleiskuntoon, joten suun ja hampaiden hoitoon päivittäiseen hoitoon ja kirjauksiin tulisi kiinnittää enemmän huomiota.

Asumisyksikön päällikkö ilmoitti pöytäkirjaluonnokseen antamissaan kommentteissa, että keskusteluissa sairaanhoitajien ja omahoitajien kanssa vuonna 2019 kiinnitettiin huomiota hoitosuunnitelmien tekemiseen ja päivittäiskirjauksiin esimerkiksi suun ja hampaiden hoidosta.

### 4.2 Saattohoidon ja palliatiivisen hoidon asianmukainen toteutuminen

Apulaisoikeusasiamies totesi, että saattohoidossa tai palliatiivisessa hoidossa olevan asiakkaan ihmisarvon, inhimillisen kohtelun ja itsemääräämisoikeuden turvaamiseksi tulee saattohoitoa ja palliatiivista hoitoa kuvaavat periaatteet kirjata toimintayksikön omavalvontasuunnitelmaan ja huolehtia siitä, että henkilökuntaa koulutetaan ja perehdytetään asianmukaisen saattohoidon ja palliatiivisen hoidon toteuttamiseen. Palliatiivisen hoidon ja saattohoidon antaminen perustuu hyvissä ajoin tehtyyn ennakoivaan hoitosuunnitelmaan ja saattohoitopäätökseen.

Apulaisoikeusasiamies totesi, että saattohoitotilanteisiin voitaisiin järjestää lisähenkilökuntaa inhimillisen kohtelun turvaamiseksi.

Asumisyksikön päällikkö ilmoitti kommentteissaan, että saattohoitotilanteisiin on ollut vaikea saada lisähenkilökuntaa tai kolmannen sektorin toimijoita, joilta on kysytty. Seurakunnalta on saatu apua saattohoitotilanteisiin henkilöille, jotka ovat sitä halunneet.

Asumisyksikön päällikkö ilmoitti kommenttinaan, että saattohoidon sekä kivunhoidon suhteen toimintayksikössä on todettu tiheän yhteyden Pihlajalinnan vastuulääkäriin / takapäivystäjään parantaneen hoidon laatua. Lisäksi erityislääkepoliklinikan ja kotisairaanhoidon yksiköltä (SAH) saatu konsultaationa ja paikan päälle Mariakotiin saatuna apuna, on päällikön mielestä erityisesti parantanut vuoden 2019 aikana kivun hoidon ja saattohoidon laatua.

#### 4.3 Oikeus yksityisyyteen

Apulaisoikeusasiamies esitti yleisellä tasolla näkemyksensä, että yksityisyyden suoja on perusoikeus, jonka turvaamiseksi tavoitteena on, että jokaisella pitkäaikaista hoitoa tarvitsevalla asiakkaalla olisi käytettävissään oma huone saniteettitiloineen. Pitkäaikaista hoitoa ja huolenpitoa tarjoavassa yksikössä toisilleen vieraiden henkilöiden sijoittumisen samaan huoneeseen tulee lähtökohtaisesti perustua henkilöiden tahtoon.

Apulaisoikeusasiamies totesi, että kahden hengen huoneissa tulisi kiinnittää erityisesti huomiota asukkaiden yksityisyyden kunnioittamiseen esimerkiksi hoitotilanteissa.

#### 4.4 Omavalvonta

Apulaisoikeusasiamies toteaa, että Mariakodissa tarjottava laitoshoido on sosiaalihuoltolain mukaista toimintaa. Sosiaalihuoltoa koskeva lainsäädäntö ja asiakkaan asemaa ja oikeuksia koskeva lainsäädäntö tulee ottaa huomioon myös omavalvonnan suunnittelussa.

Sosiaali- ja terveydenhuollon lupa- ja valvontavirasto Valviran omavalvontaa koskevan määräyksen (3344/2014) mukaan omavalvonnalla tarkoitetaan palvelujen tuottajan omatoimista laadun ja asiakasturvallisuuden varmistamista siten, että toiminnassa toteutuvat lainsäädännön, lupaehtojen ja palvelujen tuottajan itse omalle toiminnalleen asettamat laatuvaatimukset. Omavalvonta on osa toimintayksikössä toteutettavaa laadunhallintaa ja perustuu riskinhallintaan. Omavalvontasuunnitelmalla tarkoitetaan palvelujen laadun ja asiakasturvallisuuden varmistamiseksi ja parantamiseksi suunniteltujen menettelytapojen kuvausta ja siinä käytettäviä asiakirjoja.

Apulaisoikeusasiamies toteaa, että Mariakodin tulee huolehtia siitä, että omavalvontasuunnitelma on ajan tasalla ja päivitetty ja että se on julkisesti nähtävillä toimintayksikössä sekä työntekijöille että omaisille ilman erillistä pyyntöä. Omavalvontasuunnitelma olisi myös hyvä panna toimintayksikön/kunnan internet-sivuille.

Asumisyksikön päällikkö ilmoitti pöytäkirjaluonnokseen antamissaan kommenteissa, että oma-valvontasuunnitelma on päivitetty 4.4.2019 ja on saatavilla asukkaille ja omaisille ruokasalin ilmoitustaululla ja henkilöstölle kanslian ilmoitustaululla sekä asumisyksikön päällikön työhuoneessa ruotsiksi ja suomeksi.

Tarkastuksen jälkeen apulaisoikeusasiamies sai Raaseporin kaupungilta selvityksen siitä, miten kunta valvoo Mariakodin toimintaa.

Tähän pöytäkirjaan on kirjattu asioita, joita tarkastuksella on havaittu tai joista on tarkastuksen aikana keskusteltu. Tarkastuskohteessa voi olla perus- ja ihmisoikeusongelmia, jotka eivät ole tulleet esille tarkastuksen aikana.